

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Prezes Zarządu Głównego

Warszawa, dnia 10 maja 2024 r.

BZGŁ/SH/ŁJ/ 390 /2024

Pan
Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Stowarzyszenie
Księgowych w Polsce

ul. Górnośląska 5
00-443 Warszawa

tel. 22 622 77 39
tel. 22 583 49 30
fax 22 622 77 81

sekretariat@skwp.pl
www.skwp.pl

Działamy
dla księgowych
od 1907 r.

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
jest członkiem Międzynarodowej
Federacji Księgowych (IFAC)

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 24 kwietnia 2024 r. (DD2.8200.3.2024), uprzejmie dziękuję za przekazanie do opiniowania *projektu z dnia 23 kwietnia 2024 r. ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne*.

Zaproponowany w ramach ww. projektu Kasowy PIT, ma pomóc firmom i sama idea jest szczytna. Jednakże stopień skomplikowania przepisów spowoduje, że niewielu przedsiębiorców wybierze tę formę opodatkowania.

Autorzy projektu nie wyciągnęli wniosków i nie sięgnęli do doświadczeń „kasowego VAT” (art. 21 ustawy o podatku VAT). To rozwiązanie funkcjonuje ponad 20 lat. Zainteresowanie podatników jest znikome (MF dysponuje dokładnymi danymi), przy czym wydaje się, że MF nie podjęło trudu zbadania nikłego zainteresowania tym z założenia korzystnym dla podatników rozwiązaniem. Jednym z powodów jest niespójność z przepisami o podatkach dochodowych, co powoduje w dużej mierze konieczność dwukrotnego ujmowania tych samych zdarzeń gospodarczych – zgodnie z zasadami ogólnymi w podatkach dochodowych oraz na zasadzie wyjątku dla celów VAT (konieczne jest przy tym wzięcie pod uwagę dodatkowych danych i wracanie do ujęcia niektórych zdarzeń po wielu miesiącach). Tworzenie podobnych rozwiązań w podatku dochodowym powinno być poprzedzone analizą przyczyn niepowodzenia „kasowego VAT”. Po raz kolejny, departamenty podatkowe działają bez porozumienia, nie biorąc pod uwagę oddziaływania proponowanego rozwiązania na inne podatki.

Większość małych firm (a do nich jest skierowana metoda kasowa) rozlicza się w biurach rachunkowych. Zatem jeśli przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą chciałby skorzystać z tej metody, to będzie musiał za nią stono zapłacić – co w efekcie może okazać się, że stanie się ona nieopłacalna. Warto wyjaśnić przyczyny takiego stanu rzeczy:

- 1) Obecnie biura rachunkowe dekretują dokumenty na podstawie dostarczanych przez przedsiębiorcę faktur. Rzadko kiedy, przedsiębiorcy dostarczają również wyciągi bankowe (przeważnie, gdy księgowane są

- w koszty opłaty bankowe, odsetki od kredytu, czy też płatności wchodzące w różnice kursowe). Natomiast są to rzadkie przypadki.
- 2) Przy Kasowym PIT przedsiębiorca będzie musiał dostarczać wyciągi bankowe i dodatkowo poświęcać czas na dokładne opisanie całego wyciągu (przy szybkich płatnościach lub zakupach w sieci często z wyciągu nie wynika bezpośrednio za którą fakturę jest płatność).
 - 3) Tak przygotowywany wyciąg bankowy wraz z dokumentami biuro rachunkowe będzie dopiero mogło zadekretować. W projekcie jest zapisane, że przy stosowaniu metody kasowej PIT, trzeba będzie prowadzić dodatkowe rejestry opłaconych faktur sprzedaży i zakupu oraz co miesiąc ponownie weryfikować dokumenty, cofając się do poprzednich okresów, aby odznaczać opłacone dokumenty. Ta usługa z pewnością dostarczy wiele dodatkowej pracy, a koszt zostanie w całości przerzucony na klienta biura.
 - 4) Dodatkowo przedsiębiorcy będą musieli powiadamiać biuro rachunkowe, jeśli jakaś faktura zostanie opłacona gotówką lub przez kompensatę, lub gdy faktura została częściowo opłacona a nie w całości.
 - 5) Problem, jaki tu się pojawia, to biurokracja związana z kasowym PIT, istnieje spore ryzyko popełnienia błędu, co będzie skutkowało powstaniem zaległości podatkowej. Już obecnie przedsiębiorcy zapominają o przekazaniu ważnych informacji dla biura rachunkowego i przypominają sobie o tym dopiero w kolejnych okresach sprawozdawczych lub gdy otrzymują zawiadomienie z Urzędu Skarbowego (dowodem na to jest np. niezapłacona – nieterminowo lub w ogóle – zaliczka na podatek dochodowy).
 - 6) Należy przy tym zaznaczyć, że część programów księgowych trzeba będzie dostosować do nowego projektu, aby księgowi nie musieli ręcznie prowadzić rejestrów płatności.
 - 7) Projekt dodatkowo komplikują wyjątki od reguły np. niemożność stosowania kasowego PIT na rzecz osób fizycznych oraz przy sprzedaży środków trwałych, co przyczynia się do większego ryzyka popełnienia błędu.
 - 8) Podatek PIT i tak trzeba będzie zapłacić po dwóch latach, nawet jeśli nierzetelny kontrahent nie opłaci faktury. Jest to więc podatek odroczone. Wyobraźmy sobie sytuację, w której po dwóch latach firma jest w trudnej sytuacji – obowiązek zapłacenia podatku od kilku niezapłaconych faktur od kontrahentów w skumulowanym okresie, może doprowadzić do upadłości firmy. Tym bardziej, że przedsiębiorcy żyją w takich czasach, gdzie trudno sporządzić prognozę na okres dłuższy niż 6 miesięcy.
 - 9) Kasowy PIT będzie przysługiwał tylko przedsiębiorcom rozpoczynającym działalność oraz tym, których przychody z poprzedniego roku nie przekroczyły 250 tys. euro. To dość niski limit, chociażby patrząc na branżę budowlaną czy handlową. Zatem, aby wprowadzane rozwiązanie mogło w praktyce przynieść wymierną korzyść i przyczynić się do poprawy płynności finansowej u przedsiębiorców, należałoby limit przychodów dla kasowego PIT podnieść przynajmniej do limitu 2 500 000 euro. Byłby to limit tożsamy, jaki ustawodawca aktualnie planuje wprowadzić dla obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych wymaganych przepisami ustawy o rachunkowości.

- 10) Z nowych przepisów nie skorzystają spółki osobowe oraz jednoosobowe działalności gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, a szkoda – nie znaleźliśmy również uzasadnienia tej sytuacji. W końcu spółki tworzone są w jakimś celu (np. współpracy) i często składają się one z dwóch jednoosobowych działalności gospodarczych, w których każda z nich rozlicza się osobno podatkiem dochodowym np. s.c. Zatem na podstawie spółki rozlicza się wyłącznie podatek VAT (wspólnie dla całej spółki). Natomiast działalności gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, robią to z powodów dostarczania informacji i całościowego obrazu o działalności. W takich działalnościach, wprowadzenie kasowego PIT byłoby nawet prostsze dla przedsiębiorcy, gdyż rozliczane są wyciągi bankowe.

Ponadto, chcielibyśmy zauważyć, że w projekcie występują nieprawidłowości terminologiczne. Nie podejrzewamy, że celowo wprowadzono jeszcze bardziej skomplikowane pojęcia, cyt.:

*„4a. Koszty uzyskania przychodów, z wyjątkiem kosztów, o których mowa w ust. 8, poniesione w roku podatkowym, w którym podatnik stosuje metodę kasową rozliczania przychodów, wynikające z transakcji dokonanych między podatnikiem a przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, są potrącane w roku podatkowym, **w którym została uregulowana należność**, nie wcześniej jednak niż w dacie poniesienia kosztu. Przepis art. 14c ust. 3 stosuje się odpowiednio”.*

W tym miejscu powstaje pytanie, czy zdanie nawiązujące do kosztów ma na celu – przyporządkowywanie do każdej faktury przychodowej odpowiednich faktur kosztowych, czy też ustawodawca się pomylił?

Odnosząc się do treści projektu, po przeprowadzonej analizie, poniżej w tabelarycznym zestawieniu stanowiącym załącznik do niniejszego pisma, prezentujemy pozostałe uwagi.

W imieniu Ekspertów SKWP

dr hab. Stanisław Hońko, prof. US
Prezes

Załącznik do pisma

Uwagi do projektu z dnia 23 kwietnia 2024 r. ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
1.	Art. 1 pkt 2 projektu (dotyczy art. 14c ust. 1 ustawy o PIT)	SKWP	„Działalność prowadzona samodzielnie” jest w uzasadnieniu objaśniona, jednak brak definicji regulującej to pojęcie w przepisach. Zdecydowanie użycie określenia „jednoosobowa działalność gospodarcza” byłoby bardziej jednoznaczne (nie prowadzi do wątpliwości związanych z zatrudnianiem pracowników) lub zdefiniowanie „działalności prowadzonej samodzielnie”.
2.	Art. 1 pkt 2 projektu (dotyczy art. 14c ust. 2 ustawy o PIT)	SKWP	W założeniu kasowego PIT przychód powstaje w momencie uregulowania należności przez kontrahenta lub po upływie 2 lat licząc od dnia wystawienia faktury, zawarcia umowy itd. W związku z powyższym, rozwiązanie to ma charakter bardziej zbliżony do „wakacji” od PIT niż faktycznej metody kasowej. W kasowej metodzie VAT – w przypadku sprzedaży na rzecz podatników, limit czasowy nie występuje (występuje jedynie w przypadku sprzedaży na rzecz nie podatników). Nad takim samym rozwiązaniem należałoby się zastanowić w przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych. Zgodnie z treścią projektu ustawy - <i>Nie znajdzie jednak zastosowania ograniczenie w stosowaniu przepisów o zatorach płatniczych określone w art. 26i ust. 10 pkt 2 ustawy PIT, zgodnie z którym przepisów o zatorach nie stosuje się m. in. w sytuacji, gdy od daty wystawienia faktury (rachunku) lub zawarcia umowy dokumentującej wiarygodność upłynęły 2 lata, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym została wystawiona faktura (rachunek) lub została zawarta umowa. W takim przypadku zmniejszenia podstawy obliczenia podatku lub zwiększenia straty (ulgi na złe długi), podatnik będzie dokonywał odpowiednio przy obliczeniu zaliczki za okres, w którym ustalił przychód z uwagi na upływ dwuletniego okresu lub w zeznaniu podatkowym składanym za rok podatkowy, w którym</i>

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
			<p><u>ustalił przychód z uwagi na upływ dwuletniego okresu.</u></p> <p>Po rozpoznaniu przychodu w związku z nieotrzymaniem płatności od kontrahenta w terminie 2 lat od dnia np. wystawienia faktury, podatnik będzie miał więc prawo zastosowania ulgi na złe długi, w odniesieniu do tego „fikcyjnego” przychodu. Takie rozwiązanie jest niepotrzebnym zwiększaniem formalności i może okazać się niekorzystne dla podatnika, który np. zapomni o tym, że w odniesieniu do danego przychodu, którego dotychczas nie rozpoznał w związku ze stosowaniem kasowego PIT, upłynął termin 2 lat. Może to z kolei skutkować niewykazaniem takiego przychodu i negatywnymi konsekwencjami dla przedsiębiorcy, który i tak mógłby w tym zakresie zastosować ulgę na złe długi (w związku z czym, w uproszczeniu nie opodatkowywać tego przychodu). Zniesienie dwuletniego limitu w kasowym PIT dałoby taki sam efekt, a jednocześnie zwiększyło przejrzystość przepisów, bezpieczeństwo ich stosowania oraz pewność podatników, a także zmniejszyło ilość formalności.</p>
3.	Art. 1 pkt 2 projektu (dotyczy art. 14c ust. 1 pkt 3 ustawy o PIT)	SKWP	<p>W odniesieniu do podatników rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej (w proponowanym art. 14c ust. 1 pkt 3) przewiduje się, że podatnik taki będzie miał czas na wybór kasowego PIT w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu rozpoczęcia działalności. Przy takim sformułowaniu przepisu oraz braku legalnej definicji faktu „rozpoczęcia działalności gospodarczej” powstaną wątpliwości z terminowym wykonaniem tego obowiązku. Ustawa o PIT nie definiuje pojęcia „momentu rozpoczęcia działalności gospodarczej”. Nie wiadomo zatem, jaka czynność decyduje o jej rozpoczęciu. Nie wiadomo jak do tego problemu podchodzić będą organy podatkowe. Dlatego proponujemy, aby w treści przepisu zapisać, że podatnik rozpoczynający prowadzenie działalności gospodarczej będzie miał czas na wybór kasowego PIT w terminie do 20-tego dnia następnego miesiąca po miesiącu, w którym osiągnie pierwszy przychód z działalności gospodarczej. Takie</p>

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
			sformułowanie będzie spójne z aktualnymi przepisami regulującymi zasady wyboru podatku liniowego czy ryczału od przychodów ewidencjonowanych przez podatników, którzy rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej w trakcie roku.
4.	Art. 1 pkt 2 projektu (dotyczy art. 14c ust. 3 ustawy o PIT)	SKwP	<p>Wpłata należności jest kwotą brutto, tj. wartości „przychodowej” (netto) plus VAT, który nie jest elementem przychodu. Może pojawić się problem z podziałem wpłaty na te dwie części:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) W przypadku wpłaty częściowej: <ul style="list-style-type: none"> - czy wpłata domyślnie jest elementem części netto, VATu, czy ma być liczona proporcją? - co w przypadku wpłaty tylko VATu na rachunek „VATowski”? Czy wtedy można uznać, że jest to tylko VAT? - jak liczyć i klasyfikować częściową wpłatę, jeśli sprzedaż obejmuje różne stawki VAT (np. 5% i 23%)? 2) W przypadku przedpłaty pojawiają się pytania jak wyżej i dochodzi jeszcze kwestia możliwej zmiany stawki VAT w momencie późniejszej realizacji sprzedaży. <p>Kwestię uznawania wpłaty w części netto (przychód) / VAT warto w jakiś sposób opisać. Można też dość swobodnie uznać, że co do zasady ustala się proporcjonalnie netto / VAT, ale w sytuacjach wątpliwych przedsiębiorca może przyjąć inną ustaloną przez siebie metodę, byleby była rozsądna (np. ustalenie, że wpłata w pierwszej kolejności jest zaliczana jako przychód albo jako VAT itp.). Nie jest rozsądne nadmierne regulowanie tego zagadnienia, bo przypadków wyjątkowych może być bardzo dużo – pozostawienie tu inicjatywy samym przedsiębiorcom może być dobrym rozwiązaniem.</p> <p>Powstaje również pytanie, co z korektami i zwrotami wpłat?</p>
5.	Art. 1 pkt 2 projektu (dotyczy art. 14c ust. 3 ustawy o PIT)	SKwP	<p>Pomieszano tu dwa pojęcia – wpłaty częściowej i przedpłaty, łącząc je spójnikiem „w tym” („przez uregulowanie należności rozumie się również częściowe uregulowanie należności, w tym na poczet dostaw (...) które zostaną wykonane w następujących okresach”. Rodzi się wątpliwość, czy regulowana w tym</p>

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
			<p>przepisie przedpłata (wpłata „na poczet dostaw”) ma być tylko wpłatą częściową? A jeśli jest to przedpłata całościowa?</p> <p>Naszym zdaniem, warto podzielić te dwie regulacje na dwa osobne punkty – dotyczą bowiem różnych aspektów dokonywanych płatności (Płatność częściowa PO sprzedaży, wpłata na poczet dostaw – PRZED sprzedażą).</p>
6.	Art. 1 pkt 2 projektu (dotyczy art. 14c ust. 4 ustawy o PIT)	SKwP	<p>„metoda kasowa ma zastosowanie wyłącznie do transakcji udokumentowanych fakturami” – a co z niektórymi przychodami, w zakresie których nie są wystawiane faktury, tylko np. noty (odszkodowania), wezwania i wyroki (w sprawach spornych) albo nie są wystawiane żadne dodatkowe dokumenty (odsetki bankowe, ale też mogą zdarzyć się inne transakcje).</p> <p>Co z transakcją otrzymanej przedpłaty na poczet dostawy WDT (nie ma obowiązku wystawiania faktury, nie występuje wykazywanie tej przedpłaty do VAT)?</p> <p>Dodatkowo faktury muszą być wystawione terminowo – a co, jeśli nie są? Brak wskazania, jak kwalifikować wtedy taki przychód (z dniem wystawienia tej opóźnionej faktury?).</p>
7.	Art. 1 pkt 2 projektu (dotyczy art. 14c ust. 4 ustawy o PIT)	SKwP	<p>Ujęcie w tym punkcie w jednym zdaniu regulacji dotyczących obowiązku istnienia faktury i jednocześnie „wyrzucenia” transakcji <u>z podmiotami powiązаныmi oraz z rajów podatkowych</u> powoduje utratę czytelności. Czytając tę regulację wprost, naturalnie narzuca się interpretacja, że zastosowanie reguły do przychodów dokumentowanych wyłącznie fakturami nie dotyczy jednostek powiązanych i z rajów podatkowych – czyli przychody od jednostek powiązanych nie muszą być dokumentowane fakturami. Chyba nie taka była intencja...</p>
8.	Art. 1 pkt 4 lit. b projektu (dotyczy art. 22 ust. 4a ustawy o PIT)	SKwP	<p>W zakresie kosztów uzyskania przychodów regulacja jest zupełnie niejasna.</p> <p>Po pierwsze – „koszty uzyskania przychodów (...) wynikające z transakcji między podatnikiem a przedsiębiorcą (...) są potrącane w roku podatkowym, w którym została uregulowana należność”.</p> <p>Użycie „uregulowana należność” oznacza uzyskanie przychodu i powiązanie tegoż zapłaconego przychodu z poniesionym kosztem, czy też być może oznacza konieczność zapłaty zobowiązania</p>

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
			<p>wynikającego z kosztu? Z opisu w uzasadnieniu wynika, że raczej chodzi o dokonanie zapłaty za koszt (czyli uregulowanie zobowiązania), ale powinno to wynikać wprost z przepisu.</p> <p>Regulacja wskazuje na koszty wynikające z transakcji zawartych z innymi przedsiębiorcami – a co w tym przypadku z umowami o pracę czy cywilnoprawnymi? Co z podmiotami typu stowarzyszenia, fundacje itp., które jako takie przedsiębiorcą nie są, ale mogą być źródłem kosztu (np. zamówienie występów Koła Gospodyń Wiejskich).</p> <p>Po drugie – jak ma się ta regulacja do ust. 5 – 6, w których omawia się kwestie kosztów bezpośrednich i pośrednich. Czy te reguły pozostają w mocy również w przypadku metody kasowej? Z uzasadnienia wynika, że chyba nie?</p> <p>Naszym zdaniem, koszty zostały potraktowane „po macoszemu” i powinny być uregulowane jaśniej – z uzasadnienia wynika, że ma być reguła: zapłacone = koszt. Z proponowanych regulacji to nie wynika.</p>
9.	Art. 3 projektu	SKwP	<p>Ograniczenie kasowego PIT wyłącznie do transakcji udokumentowanych fakturami wystawionymi terminowo jest kolejnym, niczym nieuzasadnionym przejawem fiskalizmu i komplikowaniem rozliczeń podatkowych. W projekcie zapisano, że istotne znaczenie będzie miało również to, żeby faktura była wystawiona w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami. Co oznacza, że faktura wystawiona po terminie (np. jeden dzień), będzie musiała zostać rozliczona memoriałowo, a nie kasowo. To dość dziwne zastrzeżenie - wszak czasami może się zdarzyć, że podatnik niecelowo, ale nieświadomie, nie wystawi faktury w wymaganym terminie. Skoro nie wystawił faktury to też najprawdopodobniej nie otrzymał za nią zapłaty. Czyli podatnik nie zadziałał na szkodę budżetu, ponieważ kasowy PIT ma na celu przesunięcie obowiązku zapłaty podatku do momentu pozyskania zapłaty za faktury.</p> <p>Podatnik wybierając kasowy PIT będzie miał świadomość konieczności prowadzenia ewidencji w sposób</p>

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
			<p>zapewniający możliwość identyfikacji poszczególnych transakcji oraz płatności za nie dla potrzeb rozliczeń podatku.</p> <p>Faktura nie jest tutaj konieczna, w szczególności, że w rzeczywistości nie zabezpiecza interesów fiskusa (w odniesieniu do uzasadnienia projektu - nabywcy, którzy wybrali opodatkowanie ryczałtem nie rozpoznają kosztu na podstawie otrzymanej faktury, przy sprzedaży fiskalnej paragon zwykle zawiera informację o formie zapłaty, we własnym interesie podatnika jest identyfikacja należności nie uregulowanych, a wkrótce ma być wprowadzony obowiązek przesyłania JPK obejmujących podatkową księgę przychodów i rozchodów oraz ewidencję przychodów).</p>